

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнешук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

© Університет Ушинського, 2025

- безперервність емоційного контакту з дорослим;
- формування стійких прив'язаностей;
- індивідуальну підтримку навчання та розвитку;
- соціалізацію в умовах наближених до звичайної сім'ї.

Водночас на батьків-вихователів покладаються завдання компенсації попередніх травматичних досвідів дітей, корекції порушень розвитку, підтримки здоров'я, сприяння соціальній адаптації.

У відповідь на виклики війни Кабінет Міністрів України ухвалив низку змін, спрямованих на забезпечення захисту дітей. Постанова КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав дітей на період надзвичайного або воєнного стану» передбачає:

- можливість тимчасового влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до прийомних сімей та ДБСТ понад звичайні обмеження кількості дітей, але в межах нормативів;
- спрощення процедури встановлення опіки та піклування родичами;
- пріоритетність сімейних форм виховання над інституційним доглядом навіть в умовах надзвичайної ситуації.

На нашу думку ці зміни спрямовані на мінімізацію перебування дітей в інтернатних установах, адже вони не можуть забезпечити повноцінний комплекс потреб дитини, особливо в умовах війни. Окрім того, 26 листопада 2024 року Уряд України затвердив Стратегію забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні, яка враховує воєнні реалії та визначає ключові цілі до 2028 року та передбачає, що:

- 95% дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мають виховуватися в сімейних формах;
- зменшення на 30% кількості дітей в інституціях та на 80% – дітей до трьох років;
- збільшення на 30% кількості дітей з інвалідністю та/або з ООП, які отримують послуги у територіальних громадах.

Звісно, окреслена вище стратегія не передбачає негайного закриття всіх інституційних закладів; її ключова мета – спочатку створити умови, за яких діти зможуть залишатися у своїх громадах, отримуючи необхідні послуги, а інституційний догляд поступово втратить потребу.

Отже, військові події в Україні актуалізують питання розширення сімейних форм виховання як найбільш гуманного, ефективного та науково обґрунтованого способу забезпечення прав дітей. Науковий дискурс та нормативні зміни підтверджують потребу у переорієнтації державної політики з інституційних форм догляду на сімейні. Дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, опіка родичів і розвиток послуг у громаді мають стати пріоритетом системи захисту дітей у повоєнній відбудові.

Література

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» № 2342-IV від 13 січня 2005 року: станом на 20.01 2018 р.

можна здійснювати соціальну підтримку молодих осіб, постраждалих від війни, упереджуючи тим самим ризики соціальних конфліктів, вимушеної міграції.

Таким чином, в процесі підготовки есе формуються фундаментальні методологічні навички і підходи, які будуть затребувані за будь-яких змінюваних умов праці, соціальній і професійній поведінці.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тетяна Величко, Україна

Актуальність проблеми. Сучасна система освіти України орієнтована на розвиток особистості дитини, здатної до самореалізації, критичного мислення та відповідального ставлення до суспільства і природи. У цьому контексті надзвичайно важливою є підготовка майбутніх педагогів до формування ціннісних орієнтацій у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, оскільки саме в цей період закладаються основи світогляду, моральних і соціальних установок.

Вимоги Нової української школи визначають, що педагог має бути не лише носієм знань, а й провідником цінностей, здатним створювати виховне середовище, яке сприяє становленню особистості дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Опрацювання матеріалу над проблемою підготовки майбутніх педагогів до соціалізації, інтеграції дитини дозволив констатувати, що однією з провідних тенденцій розвитку освітньої ситуації сьогодення стає перехід до ціннісної парадигми (Г. О. Балл, М. В. Богуславський, М. Й. Боришевський, В. А. Караковский, Г. Б. Корнетов, З. І. Равкин, Л. В. Григоренко та ін.), в якій засвідчується підвищена увага до формування ціннісно-сислової сфери дитини.

Метою статті є виявлення особливостей підготовки майбутніх педагогів до формування ціннісних орієнтацій у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку в контексті сучасних освітніх викликів.

Виклад основного матеріалу. Ціннісні орієнтації – це система індивідуально прийнятих норм, ідеалів і переконань, що визначають поведінку людини. У дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку ці орієнтації формуються у процесі гри, спілкування, навчання та наслідування дорослих.

За І. Бехом, формування цінностей є складовою особистісно-орієнтованого виховання, у процесі якого дитина поступово переходить від зовнішнього регулювання поведінки до внутрішнього – моральної саморегуляції. [1]

Саме педагог виступає головною фігурою, яка через особистий приклад, морально-етичні ситуації та педагогічну взаємодію впливає на формування у

дітей ціннісних орієнтирів (доброї, справедливості, поваги, відповідальності, толерантності).

Професійна підготовка майбутніх педагогів має включати:

- формування ціннісної позиції самого педагога;
- оволодіння методиками виховання моральних і соціальних цінностей;
- розвиток емоційного інтелекту та рефлексивних умінь .[6]

Доцільним є впровадження у навчальний процес таких дисциплін, як «Етика педагогічної діяльності», «Психологія розвитку дитини», «Педагогіка цінностей», а також тренінгових занять, практичних кейсів і волонтерських проєктів. [3]

Ефективна підготовка майбутніх педагогів передбачає:

1. Ціннісно-змістове наповнення навчальних курсів;
2. Практичну спрямованість професійної освіти;
3. Особистісно зорієнтовану взаємодію між викладачем і студентом;
4. Рефлексію власних цінностей та педагогічної позиції .

Серед ефективних методів підготовки можна виділити: дискусії про морально-етичні дилеми; аналіз педагогічних ситуацій; моделювання виховних занять; групові тренінги з розвитку емпатії та комунікативних навичок; спостереження за діяльністю досвідчених педагогів .

У ході педагогічної практики майбутні фахівці мають змогу втілити набуті знання у роботі з дітьми. Особливо важливим є створення виховних ситуацій, що сприяють формуванню позитивних цінностей: допомоги, дружби, чесності, любові до Батьківщини.

У процесі розвитку дитини можна виділити кілька етапів становлення ціннісної сфери:

2. Старший дошкільний вік (5–6 років) — діти починають розрізняти моральні категорії добра і зла, формується здатність співпереживати, оцінювати власні вчинки.

3. Молодший шкільний вік (6–10 років) — виникає усвідомлене прийняття моральних норм, внутрішні мотиви поведінки, формуються моральні переконання.[6]

Таким чином, саме цей віковий період є базовим для розвитку морально-ціннісної сфери особистості.

Ефективність виховання цінностей у дітей значною мірою залежить від створення відповідних педагогічних умов, серед яких дослідники виділяють:

- особистісно-зорієнтований підхід, що враховує індивідуальні особливості дитини;
- емоційно-позитивну атмосферу у дитячому колективі;
- приклад дорослого як морального орієнтира;
- залучення дітей до діяльності, у якій виявляються гуманні, соціальні, естетичні цінності;
- єдність виховних впливів сім'ї та закладу освіти .

Вихователь або вчитель має бути не лише організатором навчання, а й носієм моральних і духовних цінностей, здатним викликати у дітей співпереживання, довіру, прагнення до добра.

До основних методів формування ціннісних орієнтацій належать:

- бесіди морального змісту;
- читання й обговорення художніх творів, казок;
- рольові та сюжетно-рольові ігри;
- моделювання життєвих ситуацій;
- творчі завдання (створення малюнків, казок, колажів на моральні теми);

- соціально-практична діяльність (допомога одноліткам, турбота про природу, участь у спільних справах).

Сучасні дослідження показують, що найбільш дієвими є інтерактивні форми роботи, які активізують моральні почуття, співпереживання та рефлексію дітей.

Висновки. Підготовка майбутніх педагогів до формування ціннісних орієнтацій у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку є комплексним процесом, який передбачає поєднання теоретичної, практичної та особистісної підготовки. Вона має бути спрямована на розвиток ціннісної культури педагога, його гуманістичної позиції та готовності до духовно-морального виховання дітей.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці моделей формування професійно-ціннісної компетентності педагога та у впровадженні інноваційних технологій у процес його підготовки.

Література

1. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: Либідь, 2008. – 344 с.

2. Григоренко В. Л. Формування ціннісних орієнтацій у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної освіти: кваліфікація. робота на здобуття освіти ступеня магістр: спец. 012 Дошкільна освіта / В. Л. Григоренко; Харків. нац. пед. ун ім. Сковороди. Харків, 2024. - 98 с.

3. Концепція Нової української школи. – Київ: МОН України, 2016. – 40 с.

4. Кузьменко В. В. Формування ціннісних орієнтацій у дітей молодшого шкільного віку // Психолого-педагогічні проблеми сучасної освіти. – 2021. – №2. – С. 45–51.

5. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. – Київ: Генеза, 2019. – 368 с.

ВПЛИВ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДІ

Каретна Ольга, Україна

Критичне мислення – це не вроджений дар, а навичка, яка формується та розвивається протягом усього життя. Його становлення відбувається під впливом багатьох факторів, серед яких одну з ключових ролей відіграє соціокультурне середовище. Саме в рамках суспільства, його цінностей, норм,

Секція 3	
GARAKANIDZE Zurab <i>A new challenge for Georgia's transport and communication security</i>	46
ДАКАЛ Алла <i>Спільні й відмінні чинники публічного управління у сфері освіти України та Польщі</i>	55
РУЧКІНА Маріанна, ТАН Цінцін <i>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів в умовах глобальних освітніх трансформацій</i>	58
ЯКУБОВСЬКА Олена <i>Управління закладом дошкільної освіти в умовах сучасних змін</i>	61
Секція 4	
БАРАБАСЬ Дмитро <i>Культура інновацій у закладах вищої освіти</i>	64
ГОРЛІЧЕНКО Марина, ЛЮ Даньдань <i>Інноваційний розвиток закладу освіти –вимога часу</i>	67
КНЯЖЕВ Ігор <i>Технологізація педагогічної освіти: інноваційний вимір сучасного навчання</i>	68
КОВІЛІНА Вероніка <i>The role of innovative educational technologies in forming teachers' readiness for inclusive preschool education</i>	70
МАЛОФЕЄНКО Марина <i>Сучасні підходи науковців до професійного розвитку вихователів закладу дошкільної освіти</i>	74
RUSNAC Svetlana <i>Artificial intelligence in the development of university competencies: risks, opportunities and the institutional ethical framework</i>	76
RUSNAC Svetlana, MUSIENCO Natalia <i>Modular approach to curriculum design: perspectives for quality enhancement and program internationalization</i>	79
ТЕЛЕМУХА Святослав, ПИПТЮК Олександр, САБАДАШ Ростислав, ПАВЛЯК Андрій, ІВАНОЧКО Наталія, МІЩУК Віталій <i>Метод проектів в навчанні студентів медиків</i>	82
ХРОМЕЦЬ Вікторія <i>Організація психологічної служби в закладах вищої освіти України в сучасних умовах</i>	87
ШАТНИЙ Сергій, ШАТНА Анастасія, РЕУТ Дмитро, БОЙЧУРА Михайло, СИДОР Андрій <i>Методологічні основи та дидактичні принципи індивідуалізованого навчання в сучасній освіті</i>	89
ШТАЙНЕР Тетяна <i>Інтеграція інноваційних підходів у зміст дисциплін дизайнерського профілю як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців</i>	91
Секція 5	
БИКОВА Наталія, ТАТАРИНОВА Світлана <i>Трансформація системи захисту дітей в умовах воєнного стану в Україні</i>	95
БРЮХОВЕЦЬКА Наталя <i>Підготовка есе у системі формування мислячого здобувача та працівника-спеціаліста</i>	97
ВЕЛИЧКО Тетяна <i>Підготовка майбутніх педагогів до формування ціннісних орієнтацій у дітей старшого дошкільного та молодшого</i>	99